

Schaapskudde Ruinen

J A A R V E R S L A G 2 0 2 5

Stichting "het Drentse Heideschaap"

Colofon

Samenstelling dagelijks bestuur:

Dhr. R. van Bezoen (voorzitter)

Mw. A.R. Kolk-Middelveld (secretaris)

Dhr. H. Schalen (penningmeester)

Dhr. A. Beijering (in memoriam)

Bedrijfsleider:

Herder Michiel Poelenije

Postadres:

Stichting "Het Drentse Heideschaap"

Postbus 45

7963 ZG Ruinen

Bezoekadres:

Benderse 36

7963 RA Ruinen

Website/Contact:

www.schaapskudderuinen.nl

voorzitter@schaapskudderuinen.nl

secretaris@schaapskudderuinen.nl

penningmeester@schaapskudderuinen.nl

vergaderlocatie@schaapskudderuinen.nl

info@schaapskudderuinen.nl

Inhoudsopgave

1. Aanbiedingsbrief Jaarverslag 2025

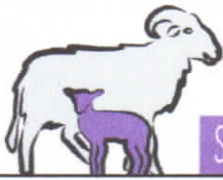
- 1.1 Inleiding
 - Memoriam
- 1.2 Algemeen
- 1.3 Resultaat
- 1.4 Subsidies
- 1.5 Samenwerking
- 1.6 Hoed dagen
- 1.7 Slotopmerking

2. Financieel verslag 2025

- 2.1 Balans per 31 december
- 2.2 Toelichting op de balans
 - 2.2.1 Activa
 - 2.2.2 Passiva
- 2.3 Exploitatierkening
 - 2.3.1 Toelichting op de exploitatierkening
 - 2.3.2 Energietransitie
 - 2.3.3 Subsidies en bijdragen (algemeen)
 - 2.3.4 Vaststelling financieel verslag

3. Jaarverslag 2025 van de herder

- 3.1 Begrazing
- 3.2 Kudde activiteiten
- 3.3 Neven activiteiten

Schaapskudde Ruinen

17

FEB 2025

Lammetjesdag Zondag 6 april

Zondag 6 april is het weer Lammetjesdag. Iedereen is welkom om deze mooie lammetjes te bewonderen. Van 11.00 -

14

APR 2025

Schaapjes tellen in Ruinen 🐑

RTV Drenthe was in Ruinen. Na veet oefenen kan de kudde binnenkort weer de hei op!

13

MEI 2025

Dagelijks vertrek en aankomst kudde

Vanaf heden vertrekt de kudde dagelijks om 9.30 en komt om 17.00 weer terug in de schaapskooi.

29

DEC 2025

Ons eeuwenoude heidelandschap verdwijnt in hoog tempo in bos en gras

16

JUN 2025

Schaapscheren op de Brink in Ruinen

De hele kudde wordt zaterdag 21 juni geschoren op de Brink in Ruinen van 8.00 tot circa 16.00 (afhankelijk van

13

DEC 2025

Kerstlam 2025 en de schaapskooi in kerstfeer

🌱 Schaapskudde Ruinen - Wat een bijzonder moment! Er is een kerstlammetje geboren en de schaapskooi is feestelijk in kerstfeer.

Help het Dinamo fonds: 'Geef een Tikkie voor een vaccinatie Prikkie'

Help het Dinamo fonds ons helpen! Onze herders en heideschaapskuddes staan onder een zware druk

Ruinen, 20 maart 2026

1. Aanbiedingsbrief

Aan het bestuur van de
Stichting "Het Drentse Heideschaap"

In memoriam

Op 18 november ontvingen wij het trieste bericht dat ons zeer gewaardeerd bestuurslid

Albert Beijering

plotseling was overleden. Albert was een lange tijd verbonden met de Schaapskudde Ruinen en wij zijn hem zeer erkentelijk voor zijn kennis en bijdrage aan de Schaapskooi Ruinen. Wij zullen zijn inbreng missen.

1.1 Inleiding

Samen met de overige bestuursleden, de medewerkers en vrijwilligers kijken wij terug op een mooi jaar met onlangs een zeer geslaagde en goed bezochte Lammetjesdag. Gaande het jaar konden we weer naar mooie activiteiten uitkijken.

Herder en hulpherders hebben een veilig gevoel door de aanwezigheid van de Karpatische herdershonden Hera en Ragnar. Wel zichtmeldingen wolf, maar geen directe dreiging of aanval ondervonden. Plan voor pups wordt uitgewerkt.

1.2 Algemeen

De BTW, Salarisadministratie en Jaarstukken opmaak is zoals gebruikelijk in handen van Administratie en Belastingadviesbureau Benjamins en Steenbergens (B&S). De resultaten rekening van het boekjaar is door hen opgesteld.

De dagelijkse gang van zaken zoals het doen van betalingen en het inboeken in Snelstart van de inkoopfacturen, aanmaken offertes, verkoopfacturen en digitaliseren van de boekhoudstukken, wordt door de penningmeester verzorgd.

De controle verklaring en vervolgens de vaststelling van het financieel verslag treft u aan in paragraaf "2.3.4 Vaststelling financieel verslag".

1.3 Resultaat 2025

Het operationeel resultaat over 2025 bedraagt € 23.342,- (negatief), terwijl dit geraamd was op € 4.775,- (negatief).

Van de Stichting Vrienden van de Schaapskudde was reeds een bedrag als voorschot op het tekort ontvangen.

Een uitgewerkt verslag met toelichting treft u aan in paragraaf "2.3 exploitatierekening".

1.4 Subsidies

Ieder jaar doet de stichting een beroep op de provincie Drenthe en de gemeenten De Wolden, Westerveld en Hogeveen om een bijdrage in de exploitatie beschikbaar te stellen. Dit jaar wederom een bijdrage ontvangen van het Dinamofonds.

De provincie heeft op de standaard bijdrage van € 53.000,- een extra bijdrage van € 50.000 toegezegd voor 7 jaren aan de 10 schaapskuddes. Gezien de perikelen met de wolf, Q koorts en Blauwtong zeer welkom.

Het past de stichting om op deze plaats hiervan melding te doen en daarvoor een dankwoord uit te spreken.

Van de hierna genoemde instellingen hebben wij in 2025 de volgende subsidies ontvangen:

1. Provincie Drenthe	€ 103.239	
2. Gemeente De Wolden	€ 9.200	
3. Gemeente Westerveld	€ 3.454	
4. Gemeente Hogeveen	€ 2.300	
5. Dinamofonds	€ 5.000	
6. Stichting 1865 Ruinen	€ 2.500	(onder diverse bijdragen: voor plaatsing AED)
7. Losse kleine giften	€ 398	

Samen goed voor € 126.091,-

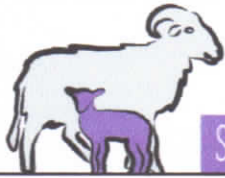
1.5 Samenwerking

Wij werken samen met de andere gesubsidieerde schaapskuddes op bestuurlijk niveau en op het gebied van praktische zaken als uitwisseling fokmateriaal, PR, beheer, fondswerving en website.

Wij zijn aangesloten bij de "10 schaapskuddes" van Drenthe hebben regelmatig contact en overleg. Hoe houden we de kuddes in stand en zoals nu de problematiek met de Wolf. Uitwisseling schapen.

<https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/gescheperdeschaapskuddesinDrenthe>

Schaapskudde Ruinen

Gescheperde schaapskuddes zijn schaapskuddes die geleid worden door een herder, die bijgestaan wordt door een of twee honden, soms 3 honden.

De Schaapskudde en de hondenroedel worden begeleid door twee Kuddebeschermingshonden. De honden beschermen de kudde door hun aanwezigheid en waakzaamheid. De kuddebeschermingshonden waken de hele dag over de kudde en geven alarm door middel van een gedragswijziging als er bedreigingen zijn.

De kuddes grazen in natuurgebieden en hebben een belangrijke rol bij het natuurbehoud. Het laten begrazen van gebieden met schapen past bij een weloverwogen beheer van het ecosysteem. De herders hebben veel oog voor de cultuurhistorische waarde van hun beroep.

Hun kuddes bestaan uit de oude Drentse schapenrassen, het Drents heideschaap en de Schoonebeeker. Deze schapen voelen zich prima thuis op de schrale heide.

De hoeders van de kuddes streven ook naar het in stand houden en verbeteren van deze twee rassen. De herders trekken vrijwel het hele jaar door 's morgens vanuit de schaapskooien met hun kuddes de heidevelden op.

1.6 Hoeddagen

De kuddes trekken vrijwel dagelijks publiek bij vertrek en aankomst. Alleen tijdens de lammertijd is er een kleine pauze in het hoeden. Enkele dagen uitval bij extreem weer. Bij speciale evenementen zijn de toeristen ook van harte welkom. Denk aan Lammetjesdag, schaapscheerdersfeesten en demonstraties schapen drijven.

Onze vaste herder en bedrijfsleider met de hulpherder	242
Onze 10 vrijwillige hulpherders samen	<u>113</u>
Totaal aan dagen á 8 uur per dag	355
Uitvaldagen slecht weer	4-
Hierbij is de verzorging tijdens de kraamperiode inbegrepen	<u>42-</u>
Totaal hoeddagen voor begrazing	309

1.7 Slotopmerking

Met de 10 schaapskuddes in Drenthe is overleg gaande over het houden van een Heideweek in augustus 2026.

Henk Schalen,
Peningmeester.

Schaapskudde wordt bewaakt door Karpatische herders.

Naar aanleiding van een aanval van een wolf op onze kudde hebben wij besloten met KBH's (kudde beschermings honden) onze...

2. Financieel Jaarrapport 2025

De financiële verslaglegging bestaat uit een balans per ultimo 2025, een toelichting daarop, een exploitatierekening – of staat van baten en lasten - over het kalenderjaar, eveneens met een toelichting.

Het financieel Jaarrapport wordt vastgesteld zodra deze akkoord is bevonden in de vergadering van het Algemeen Bestuur en is afgeleid van het Jaarrapport opgemaakt door Accountant en Belastingadviesbureau Benjamins & Steenberg (B&S).

2.1 Balans per 31 december 2025

BALANS PER 31 DECEMBER 2025					
AKTIVA	31-12-2025	31-12-2024	PASSIVA	31-12-2025	31-12-2024
<u>Vaste middelen</u>			<u>Eigen vermogen</u>		
Gebouwen incl. inventaris	€ 5.535	€ 6.535	Stichtingskapitaal	€ 5	€ 5
			Algemene reserve	€ 20.369	€ 20.369
<u>Vlottende middelen</u>			Reserve groot onderhoud	€ 53.051	€ 59.174
Schapen	€ 15.000	€ 15.000		€ 73.425	€ 79.548
Fourage c.a.	€ 7.600	€ 7.600			
Vorderingen	€ 3.342	€ 21.919			
	€ 25.942	€ 44.519			
<u>Liquide middelen</u>					
Kas	€ 546	€ 879	Schulden kort	€ 4.510	€ 10.157
RegioBank NL56RBRB 0955 9264 59	€ 5.650	€ 7.082			
RegioBank NL56RBRB 0955 9264 59	€ 40.098	€ 30.007			
SNS bank NL42SNSB 0915 6002 50	€ 164	€ 683			
	€ 46.458	€ 38.651			
TOTAAL AKTIVA	€ 77.935	€ 89.705	TOTAAL PASSIVA	€ 77.935	€ 89.705

2.2 Toelichting op de balans

De balans van de stichting is kort en overzichtelijk en behoeft weinig toelichting.

2.2.1 Activa

Overige vaste activa

-Op de garage en machinepark is het jaarlijks bekende bedrag afgeschreven.

Vlottende middelen

De voorraden en vorderingen zijn hier opgenomen.

Vorderingen (€ 3.342,-)

Wij hebben een beroep gedaan op de Stichting Vrienden voor een bijdrage aan het exploitatietekort en zullen nogmaals een beroep moeten doen ten bedrage van € 3.342,-

Samengevat:

Operationeel resultaat	€ 23.342,- negatief
Minus reeds ontvangen St. Vrienden	€ 20.000,-
Vordering doorgezet naar 2026	€ 3.342,-

2.2.2 Passiva

Reserve Groot Onderhoud € 53.051,-

Er ligt een eerste tekening op tafel om de Info en Vergaderruimte van een balkon te voorzien. Jaarlijks stijgt het aantal verhuurdagen en is het wenselijk dat de toegang tot de vergaderruimte uitgebreid wordt. Hiermee wordt ook geanticipeerd op steeds strengere eisen en regelgeving. Tijdens dit schrijven is het dagelijks bestuur (DB) in bezit van de bouwvergunning en is het DB bezig met fondswerving voor de begroting € 44.212,-

(tijdens de opmaak van dit verslag kregen wij op 25-03-2026 van Stichting 1865 te Ruinen al een toezegging voor een bijdrage van € 10.000,-)

Schulden kort

Crediteuren	€ 2.978,-
Omzetbelasting af te rekenen	€ 1.532,-
Totaal schulden kort	€ 4.510,-

Schaapskudde Ruinen

2.3 Exploitatierkening 2025 (staat van baten en lasten)

Lasten	Raming 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024	Baten	Raming 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Erfpacht gebouwen, huur land	3.090	1.489	1.469	Verkoop schapen, wol en vlees	14.420	14.495	18.929
Diverse lasten	10.300	9.152	10.183	Subsidie provincie	103.560	103.239	66.638
Lonen/sociale lasten	82.400	90.928	89.504	Subsidie gemeenten	13.905	14.954	13.708
Verzekeringen/belastingen	11.845	15.648	10.925	GLB Zeldzaam Huisdieren Ras	29.355	20.000	28.379
Klein onderhoud	9.167	10.094	7.178	GLB Basispremie Grond	3.090	7.136	2.568
Machines en Werktuigen	3.605	9.464	2.612	Bijdrage Dinamofonds 2025 (welzij)	5.150	5.000	5.000
Afschrijvingen	1.090	1.000	1.000	RVO Praktijkleren subsidie	-	5.400	-
Veevoer	20.085	21.110	18.005	Diverse bijdragen	515	2.898	850
Verzorging Vee	12.360	7.707	15.621	Huur woning	7.468	7.688	7.173
Overige Veekosten/Loonwerk	10.300	14.303	11.826	Bijdrage drukbegrazing	6.611	10.357	18.559
Marketing en Promotie	3.090	2.793	3.419	Evenementen/Marketing/Promotie	1.288	1.528	1.732
Info- vergaderruimte beheer	2.060	4.098	3.380	Verhuur vergaderruimte/Workshop	8.395	9.108	10.877
Blauwtong/Q-koorts vaccinatie	6.180	12.289	5.873	Bijdrage 2024 Dinamo afgewezen	-	-5.000	-
Wolf onkosten, Rasters, KBH etc	11.420	4.726	14.423	Ontvangen rente	400	449	441
Correctie omzetbelasting	12.000	15.794	10.296				
Totaal lasten	198.932	220.594	205.714	Totaal Baten	194.157	197.252	174.849

Totalen	Raming 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Baten	194.157	197.252	174.849
Laten	198.932	220.594	205.714
Operationeel resultaat	-4.775	-23.342	-30.865

Dekking nadelige exploitatie	Raming 2025	Werkelijk 2025	Werkelijk 2024
Bijdrage St. Vrienden van de Kudde 2024	4.775	20.000	15.000
Restant bijdrage St. Vrienden vd 2024		3.342	15.865
Bijdrage St. Vrienden van de Kudde 2025			
Totaal Exploitatie	-	-	-

2.3.1 Toelichting op de exploitatierekening

Het operationeel resultaat over 2025 bedraagt (negatief),	€ 23.342,-
terwijl dit geraamd was op (negatief)	€ 4.775,-
Het negatieve resultaat valt hoger uit	€ 18.567,-

De volgende posten wijken af van de begroting:

• Hogere kosten verzekering ivm vervallen BTW aftrek	€ 3.803,-
• Hogere kosten enten Q koorts en Blauwtong	€ 6.109,-
• Lagere kosten wolf preventie	€ 6.694,-
• BTW correctie 2025, toegepast	€ 15.794,-

Zoals reeds is opgemerkt in paragraaf "2.2. Toelichting op de Balans sub 2.2.1 Activa"; Voor het exploitatietekort hebben wij reeds een voorschot ontvangen van en zullen wij voor het restant nog een beroep doen op de Stichting Vrienden van de Schaapskudde Ruinen.

Lasten; Lonen/sociale lasten/kosten

Onder lonen is geboekt:

Lonen, diversen, verzekeringen en overige kosten	€ 77.476,-
Inhuur hulpherder	€ 10.165,-
Stagiaires stagevergoeding	€ 7.709,- (1)
Vrijwilligersvergoedingen 9 hulpherders	€ 5.743,-
	€ 90.928,-
(1) Bij <u>Baten</u> te zien een RVO subsidie Praktijkleren	€ 5.400,-

Hulpherder

Tamara van Uniek Agrarische Dienstverlening wordt ingehuurd als hulpherder.

Vrijwillige Hulpherders

Daarnaast hadden wij dit jaar ook weer een zeer enthousiast en gedreven team aan vrijwillige hulpherders. Een blijk van waardering en dank is hier zeker op zijn plaats voor: Lunsing Cazemier, Marit van den Berg, Rina Schultink, Henk Jan van Dalen, Ron Seitzinger en Willem Dijkema. Linda Wiertz en Hilda Meertens voor hun inspanningen tijdens de lammertijd.

Vrijwillige Klussers

Ook kunnen wij altijd weer rekenen op een pool van vrijwilligers voor de klusjes en klussen rondom de kooi. Het whiteboard met klussen te doen, word doorlopend aangevuld en raakt nooit vol door de inzet van deze vrijwilligers!

Ook hier een blijk van waardering en dank, eveneens in willekeurige volgorde aan: Meine Jan Zegeren, Roelof Bult, Bertus Klomp, Henk Koster, Harry vd Vegt, Henk Karst, Henk Zwiers, Hein Moes en Hendrik Jan Brouwer.

Stagiaires

Vanaf september 2024 t/m juli 2025 hadden wij 2 BBL stagiaires in dienst, deze zijn enthousiast bezig met alle voorkomende taken en ontvingen een stagevergoeding. Stagiaire Madelon heeft de stage met één jaar verlengd. De andere stagiaire Marcel is inmiddels als herder elders werkzaam.

2.3.2 Energietransitie

Aan de herderswoning, inclusief erf, is de afgelopen jaren de nodige aandacht besteed. Daarbij hebben wij ook steeds oog gehad voor ontwikkelingen op het gebied van toepassing van alternatieve energiebronnen.

In 2023 zijn extra zonnepanelen geplaatst.

De inruil van de diesel shovel naar een elektrische shovel staat nog steeds in de koelkast. De recensies over dergelijke machines zijn dermate slecht dat wij eerst de ontwikkelingen op dit gebied willen afwachten.

2.3.3 Subsidies en bijdragen (algemeen)

Hiervoor is in de aanbiedingsbrief al even het belang aangegeven van onze subsidieverstrekkers, dat wij deze op zijn minst graag willen behouden. Naast de daar genoemde instellingen wordt ook jaarlijks van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer een bedrag ontvangen. Incidenteel worden ook van particulieren in de vorm van een gift of een legaat bijdragen ontvangen, ondanks dat deze officieel ten goede horen te komen aan Stichting De Vrienden van de Schaapskudde Ruinen.

2.3.4. Vaststelling financieel verslag 2025

Gelezen het financieel Jaarverslag 2025 van de penningmeester over het boekjaar 2025, waarbij in begrepen

- De aanbiedingsbrief
- De balans per 31 december 2025
- Exploitatierekening

Gelezen/bron het Financiële Jaarrapport met de Resultatenrekening over boekjaar 2025, opgesteld en uitgebracht door B&S, Benjamins & Steenbergen, Accountant en Belastingadviesbureau te Hoogeveen.

Dhr. K. Steenbergen

Voorafgaand aan alle bestuursleden ter beschikking gesteld en vervolgens vastgesteld in de vergadering van het Dagelijks- en Algemeen Bestuur van 23 april 2026.

Dhr. R. van Bezoen, voorzitter.

Dhr. H. Schalen, penningmeester.

3. Beknopt jaarverslag 2025 van de herder

3.1 Begrazing

In 2025 is er op het Dwingelderveld volop gegraasd met de schaapskudde. Na een succesvolle lammerperiode is er met 850 schapen gehoed in de periode april t/m juni. Vanaf juni liepen de ramlammers niet meer mee en bestond de kudde uit ongeveer 650 schapen.

De kudde raakte in tegenstelling tot 2024 niet besmet met het blauwtongvirus. Of dit komt door dat de enting zijn werk heeft gedaan of omdat de knutten het virus niet hebben verspreid weten wij niet. Het resultaat was geen zieke schapen en dat maakt het uitvoeren van de begrazing een stuk eenvoudiger.

2025 was het jaar dat we elke hoeddag in het veld de bewakingshonden mee hadden. Afhankelijk van de dienstdoende herder werd gebruik gemaakt van één of twee bewakingshonden. Door de aanwezigheid van de bewakingshonden hoefde er geen delen van het begrazingsgebied vermeden te worden. In dit jaar hebben wij tijdens het hoeden van de kudde enkele keer een wolf dicht bij de kudde gehad, maar er is geen aanval meer gepleegd. Er vond wel een toename van het aantal wolven in het Dwingelderveld plaats dus alertheid blijft van belang.

Drukbegrazing heeft voor een klein deel nog binnen afrastering plaats gevonden, maar de overige drukbegrazing gehoed. Zo zijn we voor het tweede jaar in de Anserdennen wezen grazen om met name oprukkende opslag van o.a. Amerikaanse vogelkers en krent tegen te gaan. Ook hebben we voor het derde en laatste jaar de oever van de Anserijsbaan begraasd. Hier was opslag van vooral berk een probleem daarnaast stond er veel pijpestrootje. Alles is naar tevredenheid van opdrachtgever Natuurmonumenten afgerond. In 2026 zal enkel nog in de Anserdennen drukbegrazing plaatsvinden verder wordt er elke dag regulier gehoed in het Dwingelderveld.

3.2 Kudde activiteiten

Gelijk aan voorgaande jaren hebben veel bezoekers onze schaapskooi weer weten te vinden. Zowel bij vertrek en aankomst van de kudde maar ook in de lammertijd. Na de lammertijd was er gelegenheid voor het publiek om in de kooi te komen kijken op lammetjesdag. Reguliere activiteiten buiten de lammertijd waren, scheren, Q-koorts enten, Blauwtong enten, spenen en behandeling tegen maag/darm wormen. Daarnaast is er vanuit Stamboek, Nederlandse Fokkersvereniging Het Drentse Heideschaap, de jaarlijkse keuring geweest. Hierbij werden de enters (één jaarlingen) en rammen gekeurd. Wederom mogen wij trots zijn op onze kudde

Stamboek Drentse Heideschapen.

3.3 Nevenactiviteiten

De jaarlijkse schapenscheerddag kon dit jaar op de Brink uitgevoerd worden. Vier professionele scheerders hebben de volledige kudde geschoren. Door alle hulp van vrijwilligers liep het als een geoliede machine. Voor het publiek geweldig om te zien hoe dit proces verloopt.

Daarnaast een mooie koppeling van onze ruwe wol naar het inmiddels geproduceerde eindproduct. Zo waren er mutsen en vesten te verkrijgen die gemaakt zijn van de wol van de kuddes Holtinge en Ruinen.

Helaas liet het weer het later dit jaar niet toe om ook 's avonds naar de Brink te wandelen, hopelijk kan dit komend jaar wel weer.

Met de kerst waren er weer prachtige kerstlammers te bewonderen en was er de tweede kerstdag weer een kerstwandeling, waarmee het jaar 2025 prachtig is afgesloten.

Michiel Poelenije
Schaapherder

Vergaderruimte verhuur groeit.

Uitbreidingsplannen vergaderruimte met een balkon

